

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Da li smo res presilni?

Kakor Slovanom sploh, tako se tudi nam Slovencem, zlasti slovenskim novinarjem, očita v oficijoznih in ustavoverskih časopisih, da smo presilni in sitni, da preveč in hitro zahtevamo. Zato kar preže nemški novinarji, kje bi mogli spet kaj „pretiranih terjatev“ v slovenskem novinarstvu najti, da bi jih telegrafirali po svetu, češ: glejte, kako je era Taaffejeva apetit teh Slovencev pomnožila, zmirom več in več zahtevajo. Oficijozni k temu potlej dostavljajo, da na tak način vladi zadrege in težave delamo.

Mi Slovenci in avstrijski Slovanje od vlade ne zahtevamo več, nego smo prej kedaj zahtevali, morda še menj. Mi zahtevamo zdaj samo izvršenje ustave in pred vsem odstranjenju onih zadržkov, ki to izvršenje branijo. Mi zahtevamo le to od vlade, kar od Avstrije zahtevati moramo, ki nam je dolžna dati in pustiti eksistenčne pravice.

V tem oziru pa bi se ne smelo nikdar pozabiti, da, kar mi zahtevamo, ne zahteva prav za prav jedna stranka, temuč jeden narod. Mi nismo le stranka, temuč naša stranka je cel narod slovenski. Isto velja o Čehih. Če ima vlada to pred očmi, in ko bi ustavoverci količkaj sposobnosti za najprvotnejše pojme pravičnosti imeli, potem bi vedeli, da naše terjatve so uže od tistega časa dane in postavljene, od kar se je začel narod zavedati svojih pravic in terjatev. Kaj torej pomaga očitjanje, da preveč in prehitro zahtevamo in da s tem vladi težave delamo! Kar terjamo, naš narod terja, zato ker imeti hoče in mora, zato ker ima pravico in vladne obljube. Če je naš narod dober za davke in vojake, mora dober biti tudi tam, kjer se pravice delé, ker tu ne gre za narodno „stranko“, ampak za slovenski narod.

Koliko je vže minolo, odkar so bile v državnem zboru sprejete dr. Vošnjakove resolucije glede ravnopravnosti naših srednjih šol. Pričakovati smo smeli, da bode vlada v teh šolskih počitnicah kaj storila, da se nekoliko začne uže s prihodnjim šolskim letom. Ali šolske počitnice se bližajo h koncu, začetek novega šolskega leta je pred vrati, nič se pa ne sliši, da bi bila vlada kaj storila tega, kar jej je večina državnega zbora naročila. Kaj oprezovajo, kaj čakajo, zakaj ostaje vse pri starem, a nas se pusti v oficijoznih novinah zmerjati, da smo presilni, nas, ki terjamo za narod potrebna duševnega vsak dan njega kruha!

Naš narod je gotovo potrpežljiv. Rad čaka in dolgo upa. Ali nazadnje pa vendar ne more le upati in le čakati, se posebno če

vidi, da nij nobenega tehtnega in pametnega uzroka za to, da se vsaj začetek izpolnitve njegovih principijalnih želj izvrševati začne.

V imenu slovenskega naroda moramo torej le vprašati, kedaj vendar se hoče za Slovence kaj storiti gledé šol? Ali so resolucije na Dunaji pod mizo pale, kakor vse slovanske prošnje pod prejšnjimi vladami?

Niti vik nemških oficijozov, niti ne prežanje naših zagriženih nemških protivnikov, ki radi konstatirajo „pretirane“ naše terjatve, ne bode motil slovenske narodne žurnalistike niti ne narodnih slovenskih poslancev svoje dolžnosti storiti, t. j. vlado zmirom bolj energično opominjati, da mi čemo dejanj, lepa fraza nij dovolj za nas. Kajti tudi o našem časopisju in o poslancih velja: „si hi tacuerint, lapides clamabunt.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. avgusta.

V Gradcu je državni poslanec grof Wurmbrandt trgovinske zbornici poročal o delovanju državnega zbora. Kakor Walterskirchen, tako je tudi ta „fortšritler“ ostro napadal staro nemško liberalno stranko in s tem zopet na smeh postavil trditve o „nemškej slogi“ in zbog tega o nemškej zmožnosti za vladanje. Očital je nemškim liberalcem, da glasujejo zoper svoje prepričanje „še predno petelin trikrat zapoje“. Plenarja mlajšega je imenoval „dednega finančnega ministra“, Suessu je očital, da lovi ministerske klobuke. Potlej se je pa spravil tudi na bivšo vlado. Ta da je mnogo hotela, a je bilo slabo njeno meso. On hoče sicer nemško slogo, a ne v tem pomenu, da bi „fortšritlerji“ služili liberalcem.

Moravska „Orlice“ piše o uradnikih prav tako kakor tudi pri nas Slovencih velja: „Naš narod ne terja od uradnikov nič drugega, nego da nehalo biti enostrani in nehalo upirati se opravičenim željam naroda, da nehalo biti vodje nasprotni narodu stranke, ker se to z njihovim uradniškim postavljenjem ne sklada.“

Iz Zagreba se poroča, da je biskup Strossmayer povodom cesarjeve petdesetgodišnice daroval 5000 gold. v podporo siromašnih dijakov na gimnaziji v Gospiću.

Zastopnik Miškatovič, bivši urednik „Obzoru“, ki pa zdaj izdaje ob nedeljah hrvatsko prilogo k „Narodnim Novinam“, izjavlja v zadnji svoji prilogi, da mu je poveljnik Vojne krajine fgm. Filipović osobno zagotovil, da ima odločen nalog, Vojno krajino izročiti banu hrvatskemu, kar ne bo treba več čakati dolgo. Tudi ban hrvatski baje pravi, da vsako uro pričakuje, kedaj da se mu izroči krajiško upraviteljstvo; pričakuje se za to samo cesarsko ročno pismo.

Srbska omladina je imela dné 18. t. m. v Novem Sadu skupščino, ki je trajala tri dni; o politiki se je malo govorilo, navzočih je bilo 200 slovanskih vseučiliščnikov, ki so sklenili, da udje omladine morejo biti tudi nedijaki.

Vnanje države.

Pogajanje za sklenitev trgovinske pogodbe mej Avstrijo in Srbijo se je razbilo, ter se srbski zastopniki vrnejo v Beograd. Vsled tega vpijejo judovski listi spet na Rusijo in na Srbe, namesto da bi v svojej slovanosovražnej politiki uzroka iskali, zakaj orientalni Slovani malo marajo za nas.

Turški poslanec Riza paša je z 2000 turškimi vojaki dospel v Skadar ter sklical v ponedeljek vse vodje albanske lige. Ta se bode baje udala gledé črnogorskega vprašanja, nikakor pa ne gledé grškega.

O Bolgariji se zdaj mnogo piše in ostro opazuje, kaj da se tam godi. V obče se trdi, da zdanje ministerstvo Zankov name-rava akcijo in je v to svrhu v zadnjem času nakupilo veliko orožja. V zadnjih četririh tednih je dospel v Bolgarijo 18.000 pušk, 6250 revolverjev, 1000 zabojev streliva ter 44 kanonov. Razen za dobro oboroženje bolgarske armade pa skrbi ministerstvo Zankov tudi za sporazumljenje in doseženje zveze Bolgarije s Srbijo.

V angleške spodnje zbornice je dejal Forster, ki se je vrnil s Irskega, da se na Irskem nij bati upora, a je potrdil, da so v mnogih krajih policaji streljali na nemirne Irce.

Dopisi.

Iz spodnjega Roža na slovenskem Koroškem 22. avg. [Izv. dop.] Ker tudi mi, od „liberalnih“ Nemcev najhujše in najbrutalnejše zatirani koroški Slovenci samo še z zupanjem pričakujemo, da nas reši sam cesar, vsem narodom pravični vladar, ter nas otme duševne in narodne propasti, v katero nas pehá nenasitljivi germanizem, zato in iz prirojene lojalnosti slovenske smo tudi pri nas praznovali z velikim slavljem dan 50. rojstvenega godu Nj. veličanstva cesarja, praznik, ki nam gotovo ostane nepozabljiv.

Na predvečer v mraku zažgali so se kresovi, ki so plapolali še pozno v noč. Drug dan pa mej pokanjem možnarjev zavihrajo zastave, cesarska in slovenska trobojnica, ki so tudi pripomagale oznanjevati, da denes se ob-haja vesel praznik. Ob 1/2 8. zjutraj se ogla-sijo Glinjski zvonovi, ki prijazno opominjajo k dohodu k sv. maši. Ljudstvo je dohajalo praznično oblečeno k službi božje, pri kateri so puhteli proti nebu izdihljaji in pobožne molitve za srečo, da bi nam še dolgo let ohrani-la previdnost božja vsem milega vladarja, od katerega Slovenci, zatirani, upamo pravičnosti in pričakujemo. Po sv. maši je bila povabljen šolska mladina v županovo hišo, kjer se jej je razložil pomen tega dneva; po-tem so se delili darovi, posebno so bili otroci veseli knjižice: „Avgusta meseca 18. dan“.

Teško pričakujemo koroški Slovenci, da bode imenovan namesto dozdanjega namestnika Lodrona, ki je pustil „liberalcem“ vladati, kakor so hoteli, vendar kak deželni predsednik, ki

bi tudi nam Slovincem dobro hotel. Potrudite se za nas s prošnjami, ki morete!

Iz Kamenika 23. avg. [Izv. dopis.] Uže telegrafično smo vam za nedeljski list „Slovenskega Naroda“ na drobno poročili, kako slovesno in sijajno je mesto Kámenik sprejelo svojega častnega meščana, deželnega predsednika Winklerja. Sem k nam naj bi bili ta dan prišli oni skriti nemškutarski obrekovalci in najeti lažnjivci, kateri brez imen in pod krinko strahopetnosti po tujih novinah iz Ljubljane pišejo o „éri Winkler“, češ, da vlada zdaj kak nemir v naši deželi. Prišli naj bi bili k nam, da bi bili videli, kako kranjsko ljudstvo nij dozdej še nikdar nobenej vladi toliko zaupalo, kot zaupa ravno sedanjaj, in to pokazuje tem burneje in tem močateje, čem bolj oni skriti renegatski rovarji hoté drugo krivo mnenje o razmerah naše dežele po svetu proturati.

Da pri nas nij nobene nemškutarske opozicije, in nikake nezadovoljne „ustavoverne“ stranke, videlo se je ta dan, ko je bilo vse mesto in okolica po konci, da pozdravi cesarjevega namestnika v deželi, pozdravi tem srčneje, ker je naš rojak, Slovec, in ker je nam poslan od Taaffejeve vlade, ki nas vsaj ne zatira, akopram nam je dozdej izpolnitve terjatev slovenskega naroda še dolžna ostala, — upamo da ne za vselej.

Naj naši nemški ali ponemčeni nasprotniki, ti žalostni generali brez vojske na Kranjskem, svoje zobe brusijo in zabavljajo kolikor hoté na sijajne sprejeme, katere narod kranjski povsod g. Winklerju napravlja, kamor se prikaže, faktum je, da taci ovacij nij naše ljudstvo še nobenemu vladnemu možu delalo, in da vsi nemškutarji na Kranjskem skupaj nijso močni dovolj le eno protivno demonstracijo narediti, ki bi bila toliko veljavna kot jedna naših v najzadnej vasi. To pa kaže, kako revna „stranka“ oni so.

V podrobnosti slovesnostnega sprejema od strani našega župana dr. Samca, uradnikov, meščanstva, šolske mladine itd. se nečem spuščati, kakor tudi ne natanko popisovati, kako smo slavili 50. god cesarjev. Zadoštuje naj, da smo ga slavili. Slavnost se je vršila prilično tako kot drugod.

Iz Ribnice 21. avg. [Izv. dop.] Izredno navdušeno in sijajnejše nego prejšnja leta praznovali smo Ribničanje letos 18. dan t. m. kot rojstveni dan presvitlega cesarja. Prvič zato, ker je dovršil naš pravični vladar svoje 50. leto in drugič, ker je zlasti letos in lani dejanski dokazal, da je zvest ostal svojemu geslu: „Viribus unitis“, soglasujočim z besedami: „Jaz hočem imeti mir mej svojimi narodi“, in nam dal pravičnejšo vlado Taaffejevo.

Začetek smo storili na predvečer imenitnega dneva s streljanjem možnarjev, godbo in velikanskim kresom, katerega smo po staroslavjanskej šegi zanetili pri sv. Ani. V sredo zjutraj godba budilnica, in potem slavnostna maša. Popoludne na strelišči streljanje za dobitke. Zvečer zopet streljanje z možnarji in Dolenjevaška požarna bramba s svojim vrlim načelnikom O. Mrharjem stopala je z godbo in lampijoni po trgu; pozneje priredila je umeteljni ogenj. Potem pa se je pričela veselica, in močje so se posedli okoli miz v resne in vesele pogovore, mej brezbrojnimi živioklici in napitnicami na cesarja, na Dolenjevaško požarno brambo in njenega načelnika itd. Plesateljna mladina pa se je plesaje vrtila v sobi do belega dne.

Vso slavnost priredilo je ribniško strel-

sko društvo in Dolenjevaška požarna bramba, podpirana od ribniških tržanov. Občno pohvalo za povzdigo veličastne veselice pa zasluži g. J. Kljun, vrli sin našega župana, ki je oskrbel tako velikansk kres in se tako skrbno za vse trudil, in g. J. Raktelj, nadučitelj, ki je šolsko poslopje lepo razsvetlil in s cesarjevo podobo ter cesarsko in narodno zastavo okrasil.

Tako smo z združenimi močmi napravili slovesnost, katera bode vsakemu udeležencu in celej naši dolini ostala vedno v spominu in budila s svojim krasnim vspehom v složno delovanje domačinom in celemu našemu narodu koristnih in dičnih naprav.

Iz Moravč 20. avg. [Izv. dop.] Petdesetletnica našega presvitlega vladarja se je tudi tukaj kolikor mogoče slovesno obhajala. Komaj se je 17. t. m. vlegla tema na zemljo, uže se čuje streljanje, spremljano z lepo vbranim zvonjenjem. V tem hipu pa so bila tudi vsa okna razsvitljena, katera je tu in tam zaljšala podoba Nj. veličanstva in zastave. V okolici pa se je videlo mnogo kresov, kateri so tudi na daleč okrog oznanovali slavnostni dan. Drugo jutro nas na vse zgodaj zopetno streljanje in zvonjenje prebudi, kateremu je ob 6. uri sledila slovesna sv. maša, h katerej se je obilo občinstva zbralo, pošiljajoči vroče prošnje, naj Bog tako slavnega vladarja še mnogo let na srečo vseh avstrijskih narodov ohrani.

Iz Planine 22. avgusta. [Izv. dop.] Tudi v naši milej dolini se je slavnost 50letnega rojstvenega dne Nj. veličanstva presvitlega cesarja Franca Josipa I. dostojno praznovala. Na predvečer slavnega dneva, kakor hitro je postal mrak, dvigne žareči plamen iz velikanskega, na vrhunci „Gromade“ od narodnjakov napravljenega kresa, in pok možnarjev se prične, katerega odmev se od hriba do hriba razlega, naznanjajoč, da prebiva tukaj krepki rod, kateri pri vsakej priliki udanost do plemenite hiše Habsburške z velikim veseljem po svoji moči izrazuje. Okolo kresa zbrana množica prepevala je cesarsko pesen in navdušeni „živio“-klici so se vrstili s strelji možnarjev, katerim se nenadno strel iz topov pri knez Windischgrätzovej graščini pridruži, da je v celej okolici kar grmelo. Cerkovnik je pa tudi svojo dolžnost storil, ker ob 9. uri prične v zvoniku lepo pritrkavati — ljudi opozori na slavnost juternjega dneva. — Drugi dan na rano jutro čujejo se zopet strelji, kateri do slovesne sv. maše trajajo, pri katerej je zbrani ljud vseh stanov pošiljal gorke molitve za blagor in dolgo srečno življenje našega presvitlega vladarja k Vsegamogočnemu. Slavnost tega pomenljivega dneva vršila se je pa tudi dné 22. t. m. Tukajšnje strelsko društvo je napravilo popoludne streljanje na krasne dobitke. Strelišče „Podgradom“ je bilo prav lično okinčano in tri velike cesarske zastave so v sredi neštevilnih slovenskih trobojnic ponosno vihrale. Žalibog, da je hudo deževalo in se nij mogla množica došli pod milim nebom zabavati, temveč je bila primorana se v streliščno hišico potisniti in tamkaj o priliki te slavnosti govoriti. Na holmcu poleg strelišča čul se je zopet strel in pok, da je bilo veselje. — Ako bi vreme tako neugodno ne bilo, gotovo bi odbor strelnega društva večjo veselico na prostem napravil, na priliko javno tombolo ali kaj enacega pred hišo gospoda Lavriča, katere čisti dohodek se bi za eni ali drugi blagi namen rabil. Ker je zdaj nekaj več tujih gostov tukaj in bi se pri tem tudi domače občinstvo v večjem številu udele-

žiti moralo, bila bi prilika lepa! Kar nij — pa upamo, da bode! Naprej!

Iz Lokaveca 21. avg. [Izv. dop.] Večer 17. avgusta v Lokavci mi je bil živ dokaz goreče ljubezni do domovine in carja naših prebivalcev. Vsaka vas v okolici je prižgala svoj kres in iz najmanjše se je razlegalo pokanje možnarjev. Ker so vasi v vipavski dolini, izvzemši treh, na bolj vzvišenem kraju, razložil sem s hriba lahko vse kresove. Občinski kres Lokaveca je gorel na malem hribci, nižje pa so neprestano pokali možnarji. Zdaj pa zdaj so se zasvetili umetni ognji, vmes pa so doneli „živio“-klici. Kdo bi ostal malomaren in tako hladnokrven, da ga ne bi ta veličanski prizor vnel? In res, bilo je vse navdušeno. Tedaj hvala g. Lokavškemu županu za njegove naprave, in da se je potrudil ta večer poveljati, in s tem ljudstvo navdušiti za domovino in carja. Tudi g. F. R. gre vsa hvala.

Posebno iznenadil me je krasen prizor proti zahodu, kjer leži vasica Kompari. Ves hribec, na katerem stoji vas, bil je v ognji. Približavši se mu, vidim staro in mlado statí v dolžih vrstah, vsacega z bakljo v roci. To je jako pristojalo tihej noči. Ne morem vendar reči „tihej“, ker razlegali so se gromoviti „živio“-klici.

Kresovi so vgasnili in pokanje je potihnilo; nočna tišina se je razlila po celej okolici. Krasen večer preveč si se mi vtisnil v srce, da bi te mogel pozabiti.

Drugi dan 18. avgusta bila je slovesna sv. maša.

Iz Prema 21. avgusta. [Izviren dopis.] Tudi pri nas smo se po svojih pičlih močeh hvaležno spominjali petdesetega rojstvenega dneva našega preljubljenega vladarja. — Na predvečer gorel je na hribcu sv. Katarine kres, pri katerem so se tudi rakete spuščale.

Na okrog videti je bilo mnogo gorečih kresov; posebno lepo in naravnost kvišku gorel je oni pri čuvajnici postaje Kilovce, katerega je bil naredil tamošnji čuvaj J. — Posebno čarobno videl se je Trnov, kateri ves v lučicah, zdel se je kakor plavajoč v gorečem morji. — Krasno bilo je videti tudi od tam kvišku švigajoče rakete, katere so razprševajoče se po zraku, kakor svetle zvezdice plavale po njem.

Ko so prišli godci iz Čelj, potem še le se je pričelo pravo veselje. — Zagodli so pri kresu cesarsko pesen, ter potem pomikali se proti vasi mej množico ljudstva, katero je mej potom in dalje po vasi neprenehoma klicalo „živio“.

Drugi dan bila je sv. maša, katere udeležila se je šolska mladež z učiteljem na čelu. Pred in po maši bralo se jej je iz knjižice „Avgusta 18. dan“, katera se je potem šolske mladini v spomin tega slavnega dneva razdelila. Ko so navdušeno odpeli cesarsko pesen, šli so polni hvaležnosti in srčnih čutil do ljubljene vladarja vsak na svoj dom.

Iz Jesenice na Gorenjskem 21. avgusta. [Izv. dopis.] Sklep šolskega leta je došel tudi naši šoli. Približal se je otrokom vesel čas počitnic, da se učeča mladina oddahne po trudapolnem delu, katerega je dovršila v preteklem šolskem letu. Da je bilo delo res trudapolno, videlo se je dné 15. in 16. avgusta m. l. bodi si za učitelja in njega soprogo, katera je iz prijaznosti prevzela poduk v ročnih delih za deklice, kakor tudi za učence in učenke. Dne 16. avgusta so bili razstavljeni izdelki ročnih del deklic, in risarije in pisanja šolarjev. Videti je bilo, koliko prizadevanja

in potrpežljivosti je stalo gospo Klopčičevo, soprogo učiteljevo, da je dovedla svoje učenke do take spretnosti! Čuti je bil le en glas zažudenja od občinstva. Ne manj se je prizadeval tudi g. učitelj J. Klopčič, da se je naša mladina pri samo poldnevnem poduku toliko naučila, da so se otroci v vseh predmetih vedeli dobro gibati in primerno odgovarjati. Sad tega pa je, da se mej našim občinstvom vedno bolj izgublja mrzenje do šole, in da otroci zdaj z veseljem šolo obiskujejo. Posebna dobra misel je bila pa ta, da so se po prizadetju gg. kaplana Šimen Ažmana in učitelja letos zopet odličnejim učencem in učenkam darila delila.

Izpod Repentabra 18. avg. [Izv. dop.] Nekaka čarobna milota in vzvišeno čutje presunilo je srca tistih, kateri so opazovali v črnej noči po naših gorah slavnostni predvečer 50letnega rojstnega dne Nj. veličanstva našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Kraške občine niso zaostale, in vsaka je hotela biti drugi slavljenja kos. Tudi tukajšnja občina je po možnosti praznovala slavnostni predvečer. Napravila je na Tabru, gder so prišli občinski odličnjaki, velikanski kres; gromovit pok možnarjev, pritrkavanje zvonov in razsvetljava, značilo je v pozno noč, gorečo udanost, zvestost in ljubezen, katero gojimo v svojih slovenskih srcih, do našega svitlega cesarja.

Dne 18. avgusta ob 9. uri zjutraj je bila slovesna sv. maša, katere se je udeležilo občinsko starešinstvo z g. županom, kraj. šol. svetovalci, šolska mladež s spremstvom g. učitelja, in množica družih občanarjev. Šolska mladež je pri sv. maši pela cerkvene in slednjič cesarsko pesen. Po sv. opravi se je mladina odvedla v šolo, gder so prišli udje kraj. šol. sveta in nekoliko družih. V šolo došlim je g. učitelj pojasnil s primernimi besedami pomembni dan, ter s tem v nemal navzočne k udanosti do Nj. veličanstva našega presvitlega cesarja. Potem je sledil govor treh dečkov, govoril je: 1, o pomenu današnje slavnosti; 2, našteval je radodarnost cesarjevo in povdarjal, da je za zgradenje tukajšnje šole pred 5 leti podaril 250 gld. in 3, odobravši predgovora, sklenil je govor z vnemanjem svojih bratcev, k zvestobi do našega svitlega cesarja. Vsak govornik je k ocem govora klical „živio“, na kar je iz stotih malih grl se odmeval ta klic.

Na to se je razdelilo v spomin slavnostnega dne mej šolsko mladež precej knjižic „18. dan avgusta“ in hrušek, z nadejo, da si s tem mladina vtisne živi spomin slavnosti in besedij.

Iz Kostanjevice 19. avgusta. [Izv. dop.] Kakor po časnikih beremo, praznovala se je petdesetletnica cesarjeva povsod posebno slovesno; tudi naša dolenska Kostanjevica nij hotela zamuditi prilike, pokazati očitno in sijajno udanost do presvitlega vladarja. Zvečer 17. avgusta je bilo mesto brez izjeme, naj je bila hiša še tako siromašna, razsvitljeno; po oknih pa so bile izpostavljene podobe cesarja in cesarice. Možnarji so pokali; po hribih pa so goreli mnogobrojni kresovi. Nekdanji ci-starcijenski samostan, ki je prebivališče tukajšnjih uradov in večine c. kr. uradnikov, ves razsvitljen, kar druga leta ob tem dnevi nij bilo videti. Kako da se je to ravno letos zgodilo, mi nij treba praviti, ker je uže vsakemu razumljivo. Kdor hoče le malo okolo sebe pogledati, bo precej opazil, da zaupanje do presvitlega cesarja in njegove sedanje vlade raste očitno ne le pri seljanu in meščanu, ampak tudi pri uradnikih, vse nekako diha bolj prosto, in jeden se družemu bolj zaupno, bolj prijateljsko pri-

bližuje. Če Bog dá in sreča junaška, ne bo več dolgo, ko bo dolgoletno mrzenje, ki je tudi tukaj marsikaj hudega povzročilo, popolnem izginilo, in veseli časi družbenega življenja se bodo zopet povrnili. Da se je tukaj vse na bolje obrnilo in to v kratkem času, gre največja hvala ravno gg. uradnikom, ki so se svojim pametnim obnašanjem v rečeh, ki zadevajo narodni čut, vedeli potolažiti kipeče valove.

Po končanej razsvitlavi se je množica ljudstva zbrala v gostilnici pri g. županu, kjer je bilo vse židane volje. Dne 18. avgusta nas je zoper zbudilo pokanje možnarjev in trobenje gardnih trobentarjev; ob 8. uri je bila slovesna sv. maša, pri kateri je bilo posebno obilo ljudstva in mestna garda je dajala salve. Da je bilo navzočno tudi vse c. kr. uradništvo in šolska mladina s svojo zastavo, se razumé. Po sv. maši se je šolska mladina podala v šolo, kjer se jej je pomen dneva in slavnosti razložil, ter se je mej pridne otroke razdelilo 75 iztisov knjižice „Avgusta meseca 18. dan“, katere je tukajšnji g. c. kr. okrajni sodnik dr. Gestrin, ki se je uže večkrat pokazal pravega prijatelja šole, mladini podaril; gospa Gačeva pa je poslala v šolo toliko „štruc“ belega kruha, da je vsak otrok po eno dobil. Blagima dobrotnikoma gre vsa čast, da sta toliko storila v veselje otrokom in v povzdigo slavnosti.

Za popoldne je bilo določeno, da bo splošna veselica na prostem, v gaj pri Globočicah, katere se bi bila udeležila garda, uradništvo in meščanstvo sploh; pa kisto vreme, posebno pa dež v minolej noči sta nam ta del slavnostnega programa razdrila. — Ker nij bilo mogoče na prostem se veseliti, je tukajšnji kancelist g. Samsa osnoval popoldne kegljanje na dobitke, od katerega je zopet šola en del v podporo siromašnim učencem prejela. V prostorih gostilnice županove pa se je zbrala mestna garda v veselo družbo, katero so počastili tu gospodje negardisti s svojo navzočnostjo. Tu se je zgodilo nekaj, kar do zdaj nij bila navada; gospod stotnik garde je v slovenskem jeziku napil presvitlemu cesarju, ter tako pritrdil, da Kostanjevičanom sega najbolj beseda v domačem slovenskem jeziku govorjena do srca, in da, čeravno se tukaj uže od nekaj nemščina ljudstvu v glavo vbija, mu je vendar le zmirom tuja.

Zvečer se je pa vesela družba mestjanov, uradnikov in tudi nekaj svetokriških in šetjarnjskih gostov, zbrala v gostilnici pri g. Fr. Bučarju, ker je bilo vse židane volje. Opomniti moram, da je vse navzočne posebno veselilo, da je prišel v njihovo družbo, ter se udeležil slavnosti tudi tukajšnji gospod župnik, J. Lesjak, mož, ki uže menda celih 13 let v nobenej očitnej družbi, in pri nobenej veselici nij bil. Pri veselej godbi in vbranam petji, navdušenih napitnicah na presvitlega cesarja, cesarjeviča Rudolfa, katere je napil g. dr. Gestrin, in mnogo drugih napitnicah se je staro in mlado prav dobro zabavalo pozno v noč. — Da bi bilo pa z veselico združeno tudi kako dobro dejanje, je gospod Samsa priredil tombolo, katere čisti dohodek se bo izročil posestnikom iz Koprivnika, vasi tukajšnje občine, katerim je toča tačas ko pri Belej cerkvi polje pobila, pa nijso nikakešne pomoči dobili, dasi še semena pridelali nijso.

Ker je v Koprivniku polja malo, res nij mogla biti škoda tako velika, ko tam, kjer je mnogo polja, a za zadete gospodarje je bila škoda dosti velika. — Mej gosti sta bila nav-

zožna tudi dva Nemca, gospod baron Gal iz Šentjerneja in g. dr. Gschpan iz Krškega; in glejte čuda, — nihče jima nij niti lasu skrivel, temuž oha sta bila celi večer prav dobre volje mej nami slovenskimi barbari ter sta kljubu „nevarnosti“, ki baje na Kranjskem vsakemu Nemcu preti, še denes živa in zdrava. Iz vsega, kar sem tukaj pisal, je razvidno, da se je mir in jedinstvo, katerega smo uže mnogo let pogrešali, zopet pričel povračati v našo deželo odkar imamo vlado Taaffejevo, posebno pa deželnej vladi predsednika, gospoda Winklerja. Bog ja živi, naj nam hitro kot mogoče tudi druge narodne želje izpolni.

Iz Ljutomera 23. avgusta. [Izv. dop.] Kakor v družih krajih tako se je tudi v našem trgu primerno praznovala petdesetletnica cesarjeva. Na večer pred slovesnostjo, šla je tukajšnja požarna straža z baklado, na čelu poveljnik, pred okraj. glavarstvo in godba je zaigrala cesarsko pesen. Potem so bile slišati le kitice narodnih pesni, posebno imponiral je marš „Oj banovci“. (Konec dopisa, o okrajnem glavarji moramo izpustiti, ker take reči naš državni pravdnik konfiskuje. Ur.)

Iz Ormoža 24. avg. [Izv. dop.] Nevarno je čitati vaš cenjeni list; nič se dobro ne prilega želodcu ali možjanom naših mestjanov. Ko so namreč si prečitali zadnji dopis zavoljo cesarjevega rojstvenega dne, je neki nadopolni nemškutaček iz gostilničnega praga, opazivši mimogredoče Slovence, glasno naznanil: „heute werden die Friedauer einen Narrenabend haben, weil sie den „Slovenski Narod“ gelesen haben!“ Ne vem poročati, kdo se je te nedolžne ormožko-nemškutarske veselice udeležil, ker nijso nobenega Slovenca bili na ta svoj „Narrenabend“ povabili; pa to preziranje jim radi odpustimo.

Iz Sežane 23. avgusta. [Izv. dop.] Pri uradni učiteljski konferenci v Tomaju dne 30. jul. t. l. se je rodila misel, osnovati: „učiteljsko društvo“ za sežansko-komenski okraj. Temu dosledni naznanjamo, da bodo učitelji sežansko-komenskega okraja zborovali dne 2. septembra t. l. (četrtek) ob 10. uri zjutraj. Naj nikdo ne zamudi tega dneva, kajti občevarje in posvetovanje s kolegi in prijatelji o šolstvu je potrebno. Prav potrebno se nam zdi osnovati društvo, katerega namen bode: „vzajemno vsestransko pedagoško in didaktično izobraževanje učiteljev v korist šole in odgojo mladine“. — Nadejamo se, da bode udeležitev živahna.

Šolsko veselico bodo koncem šolskega leta dne 28. t. m. imeli v Sežani. Zjutraj bode sv. maša, potem izpraševanje v vseh razredih. Popoldne pa „veselica“ v salonu g. viteza pl. Skaramanga. Otroci bodo deklamovali in peli različne pesni. Koncem bodo pa igrali igro (iz „Vrteca“): „Stari vojak in njegova rejenka“.

Domače stvari.

— (Častno občanstvo.) Piše se nam: Zastop občine v Prečni na Dolenskem je v svojej seji dne 15. t. m. za častna občana izvolil visokočastitega gospoda Andreja Winklerja, c. k. deželnega predsednika, in velečenjenega našega deželnega in državnega poslanca gospoda Viljema Pfeiferja. Slava jima! Naj bi delala še mnogo let za svoj slovenski narod, ki jima bo ostal hvaležen.

— (Abderiti.) O „deputaciji „nemških“ Kranjcev do cesarja“ piše večerni list praške „Politik“ od ponedeljka tako-le: „Jedna pest centralistiških kričačev na Kranjskem se obupno

trudi, da bi strašno „ero Winkler“ opisala kot mučeništvo záse in bi tako onemogočila tega novošegnega Herodeža. V svojem dunajskem gnezdu trosijo denes celo — ker so se se svojimi dozdanimi denunciacijami samo sramotno blamirali — novico, da gre v kratkem deputacija nemških Kranjcev do najvišjega dvora v Išli, (Kjer pa cesarja niti uže več nij. Ur.), „da poroča o zdanjem političnem položeni na Kranjskem“. Doslé smo mislili, da je poročanje o političnem položeni stvar odgovornih ali poklicanih zastopnikov Nj. Velikanstva in da se tej nalogi podvržejo tudi samo tedaj, kadar vladar to zahteva; a kranjskim centralistom veljajo po njihovem mnenji druga pravila. Sicer pa kakor upamo s to novico nij še pri kraji vrsta tatarskih vestij iz „ere Winkler“ ter bodo uže še za marsikako smešno novico skrbeli Germani v Ljubljani. — Mi pristavljamo, da o rečenej deputaciji izven „W. A. Z.“ nihče nič ne vé.

— (Kranjsko ribiško društvo,) kot podružnica avstrijskega ribiškega društva se je dné 21. avg. tu v Ljubljani ustanovilo in izvolilo za načelnika g. Rajmunda Kastelica.

— (H Kopitarjevej stoletnici.) Dopolnjeva je svoje poročilo o slavnostnih govorih v Vodica po obedu, bodi še jeden govor omenjen, ki je bil iz našega poročila izpuščen samo slučajno. Za dr. Vošnjakom je govoril g. Danilo Majarón, podpredsednik beske „Slovenije“ ter „Slov. lit. društva na Dunaji“, ki se je dr. Vošnjaku zahvalil imenom navzočne mladine za zaupanje, s katerim jo česté narodni veljaki, „katera pa tudi hoče kot mlada a nevarna garda stati vedno ter vredno za voditelji in boritelji narodovimi“. — Za lepo dekoracijo kraja gre vsa hvala gosp. prof. Globočniku.

— (O dvojnem umoru v Škofjeh Loki) se poroča dalje: V vasi Lučni sta živel kmetska mož in žena po imenu Mrak. Ta dva sta bila v petek ubita najdena. Oba sta uže zelo stara. Udarjena sta večkrat s sekuro po glavi takó, da imata črepinje rezbite. Bila sta po kmetskih pojmihi bogata, pravijo, da sta imela 10.000 gld. v hranilnici, in še denarja doma. To je roparja vabilo. Služabnik pri c. kr. sodniji, ki je zelo na sumu, da je v tovaršiji z necim družim lopovom stara dva kmetska človeka ubil, piše se Galovec. Sodi se, da sta imela še tretjega tovariša, in tega žandarmerija išče. Ker je bil ubiti sodec Kravs tega sodnijskega slugo zaradi pijanstva odpustil, sodi se, da bi ta brič utegnil tudi pri Krausovem še ne pojasnjenem umoru udeležen biti.

— (Srečni ustavoverni dediči.) V Trstu izhajajoča „Triester Zeitung“ se smeje dedščini, ki misli, da jo bode po Kranjskem dobila po ranjcem „Laib. Tagblattu“. Vesela njegove smrti, naznanja v posebnem cirkularu, razposlanem kranjskim nemškutarjem in — menda po nevednosti — tudi nekaterim narodnjakom, da je odslej on a organ kranjskih ustavovercev! Tedaj iz laško-slovenskega Trsta bode hodila zdaj parola za nemško Kalteneggerjevo in Dežmanovo žalostno malo gardo. Dvomimo pa, da li bode dedščina po „Tagbl.“ ubogej „Triesterici“ res kaj na noge pomagala. Pri tej priliki bodi omenjeno, da so se sploh ustavoverni listi kaj malo zmenili za smrt „Tagblattovo“. Samopridnost je v ustavovernej stranki močnejša, nego kolegijalnost. Dunajski listi sploh ne želé razvoja provincijalne žurnalistike; ti so torej kake novinarske

smrti še veseli. Sosednji provincijalni listi pak hote — kakor figura „Triest. Ztg.“ kaže — brz kaj naročnikov podedovati, torej se smrti „Tagbl.“ tudi veselé. Ubogi „Laib. Tagbl.“! Razen očeta Dežmana, nemaš nikoga v širnem svetu, da bi jokalo solzo za teboj!

— (Konfiskacija.) Z Dunaja se telegrafira, da je bila „Wiener Allg. Ztg.“ organ mladega Plenerja (ki, kakor je te dni v Gradci ustavoverni grof Wurmbrand povedal, lovi ministerski stol) 24. avgusta konfiscirana zaradi tretjega članka o „Aera Winkler in Krain.“ Saj je čudno uže to, kar so smeli dunajski, tržaški in graški listi dozdat zoper prvega c. kr. uradnika na Kranjskem lagati. Mi smo bili pod Lassarjevo vlado na podlogi istega tiskovnega zakona, pod katerim tudi „Presse“, „D. Ztg.“, „Allg. Ztg.“ „Tagesp.“ in „Triest. Ztg.“ izhajajo, precej in gotovo konfiscirani, če smo le kritizirali kacega c. kr. poštnega ekspeditorčka, ali kakšnega učitelja, ki je bil po ustavovernej milosti c. kr. nadzorNIK postal. Ali za vse enako svobodo, ali za vse enak zakon!

— (Iz Kranja) se nam pošilja: Vabilo k dijaškemu shodu in veselici v spomin tisočletnice slovanske liturgije dne 29. t. m. točno ob poludeveti uri zvečer v prostorih kranjske čitalnice. Čisti dohodek je namenjen unesrečenim Dolenjcem. Nadejamo se tedaj tem večjega udeležanja. — Vstopnina je čitalniškim udom: 50 kr. za osobo; 1 gld. za rodbino. Neudom: 1 gld. za osobo, 1 gld. 50 kr. za rodbino. Dijakom sploh 30 kr. Nadplačila se hvaležno sprejemajo. — Spored: A. za nedeljski večer: 1. Slavnostni govor v spomin tisočletnice slovanske liturgije. Točki sledi primerna improvizacija. 2. J. Raff: La Polka de la Reine. Svirana na glasovir. 3. Iv. pl. Zajec: Dijaška, zbor. 4. Verdi: Traviata. Svirana na citrah. 5. A. Foerster: V tihej noči; čveterospev. 6. Robaudi: Zvezda naju ljubezni! Samospev za tenor. 7. B. Ipavec: Domovini; zbor sè samospevom za tenor in bariton. 8. Fr. Chopin: a) Berceuse; b) Valse (cis moll). Svirana na glasovir. 9. Boris Miran: Zorko; podoba iz dijaškega življenja. (Igra.) 10. A. Foerster: Šopek narodnih pesnij; mešan zbor. 11. Ples, — B. V ponedeljek: ob 1. uri popoldne skupni obed; ob petih popoldne obiščeta se Prešernov in Jenkov grob, kjer bode petje in primeren govor. — C. Vtorek: zjutraj skupni izlet na Bled in k Savici. — Odbor.

— (Žganjepivec.) Piše se nam iz Tuhinske doline, da je v nedeljo 8. t. m. po noči umrl nek O. H., upokojen vojak, ko je šel iz Šmartna domov, kjer je ta dan od jutra do večera žganje pil. Zjutraj, 9. t. m., ga je žena mrtvega našla zraven ceste. Ne ve se, ali je bil od mrtvuda zadet, ali je zato umrl, ker je bil pred dvema letoma hudo na glavo udarjen. Pri raztelesenji se je razvidelo, da je imel možjane vse krvave. K pogrebu so — tako trdi naš dopisnik — „šnopsarji“ kar oddaleč z veseljem prišli, češ, zdaj bode žganje gotovo 1 krajcar frakelj ceneje.

— (Stanko Vrazova svečanost) vršila se bo neoporecivo dné 8. septembra t. l. Stroški, koje ima pri tej priliki odbor, so veliki. To so rodoljubi sprevideli in do sedaj radovoljno darovali gg.: Dr. Josip Serbec, odvetnik v Celji 5 gld.; Kavčič, koncipijent v Celji 1 gld.; dr. Kočevar, zdravnik v Celji 5 gld.; Janez Langenholz, c. kr. pristav v Celji 1 gld.; A. Šlander, vikar v Celji 1 gld.; Ivan Konšič, profesor v Celji 1 gld.; F. Lipold,

koncipijent v Celji 1 gld.; Franjo Pišek, uradnik v Celji 50 kr.; Ivan Gaberšek, uradnik v Celji 2 gld.; Hribovšek, katehet v Celji 1 gld.; Žuža 1 gld.; Gašpar Vrečar, učitelj v Teharji 1 gld.; Tone Brezovnik, učitelj v Vozniku 50 kr.; J. Lopan nadučitelj v Celji 1 gld.; Vajda, uradnik v Celji 1 gld.; Abram v Celji 1 gld.; Ivan Ton, abiturijent v Celji 1 gld.; Kapus v Celji 1 gld.; Božidar Raič, župnik v Halozah nabral je 13 gld.; Josip Dogša, posestnik v Središči, poslal je 5 gld.; vkup 44 gld. Hvala za dar in trud!

Odbor Stanko Vrazove svečanosti:
Anton Jesih, Dr. Ivan Geršak,
blagajnik, predsednik.

Razne vesti.

* (Nesreča za nesrečo.) Iz Pešte poročajo: Kapitan Rajčič ima lepo 20letno hčer. Ta mu je bila oslepela. Vendar so jo zdravniki operirali in srečno je izpregledala. Ali kmalu je — oglušela. Obupajoča je hotela v Dunav skočiti, vendar so jo oteli. Oče jo pošlje na Dunaj k zdravniku za ušesa dr. Politzerju in ta jo skoro ozdravi. V svojej sreči, da zopet nekoliko sliši, gre deklica v cerkev Boga hvalit za dodeljeno dobroto. Ali iz cerkve gredoč jo, ker nij še dobro slišala, da bi se ogibala na ulici, nek fijakar tako nesrečno povozil, da zdaj s potrtimi kostmi leži.

* (Proč s kletaricami v krčmah.) V mestu Miskolcz na Ogerskem so mestni očetje sklenili, da v krčmah in kavarnah v njih mestu ne sme razen domačih t. j. iz rodbine ljudij, nobena ženska biti kletarica, strežajka ali točajka. Mestni očetje v Miskolczu torej nijso prijatelji „lepega“ spola ali pa menijo, da je ob kletaricah postrežba pre-slaba in prekasna.

Listnica uredništva. —x—. Dotičnega dopisa ne moremo prinesiti. Verjemite, da take v osobna razžaljenja zašle stvari ne spadajo več v časnike.

Tuji.

25. avgusta:

Pri Slonu: Kosma iz Orsove. — Bukonig iz Reke. — Kantz iz Dunaja. — Eder iz Zagreba. — Kraus iz Dunaja.

Pri Maltai: Grohmon iz Dunaja. — Hanner iz Grada. — Atlas iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarji: Tedesch iz Trsta. — Bertolini iz Italije. — Linksneider iz Grada. — Mose iz Trsta.

Tržne cene

v Ljubljani 25. avgusta t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 77 kr. — rež 6 gld. 01 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; — oves 2 gld. 60 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 5 gld. 85 kr.; — kornuza 6 gld. 20 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 03 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; — masla kilogram — gld. 88 kr.; — mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 70 kr.; špeh povojen — gld. 74 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjako meso 64 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 25. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld. 80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	75
Zlata rente	88	20
1860 drž. posojilo	132	—
Akcije narodne banke	836	—
Kreditne akcije	290	50
London	117	80
Srebro	—	—
Napol.	9	36
C. kr. cekini	5	58
Državne marke	57	85

Pri J. Modicu v Novej vasi pri Rakeku je služba

kupčijskega pomočnika

prosta. Več se izvé pri dotičnem. (406—2)

Ekonom,

teoretično izobražen, praktično izkušen, ki služi v tej stroki uže 12 let in je zdaj oskrbnik, zna nemški, slovenski ter magjarski, želi dobiti službe kot **ekonom** ali **računski uradnik** na kakem posestvu. Pismene ponudbe naj se pošlejo pod naslovom „**ekonom**“ administraciji tega lista. (404—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.